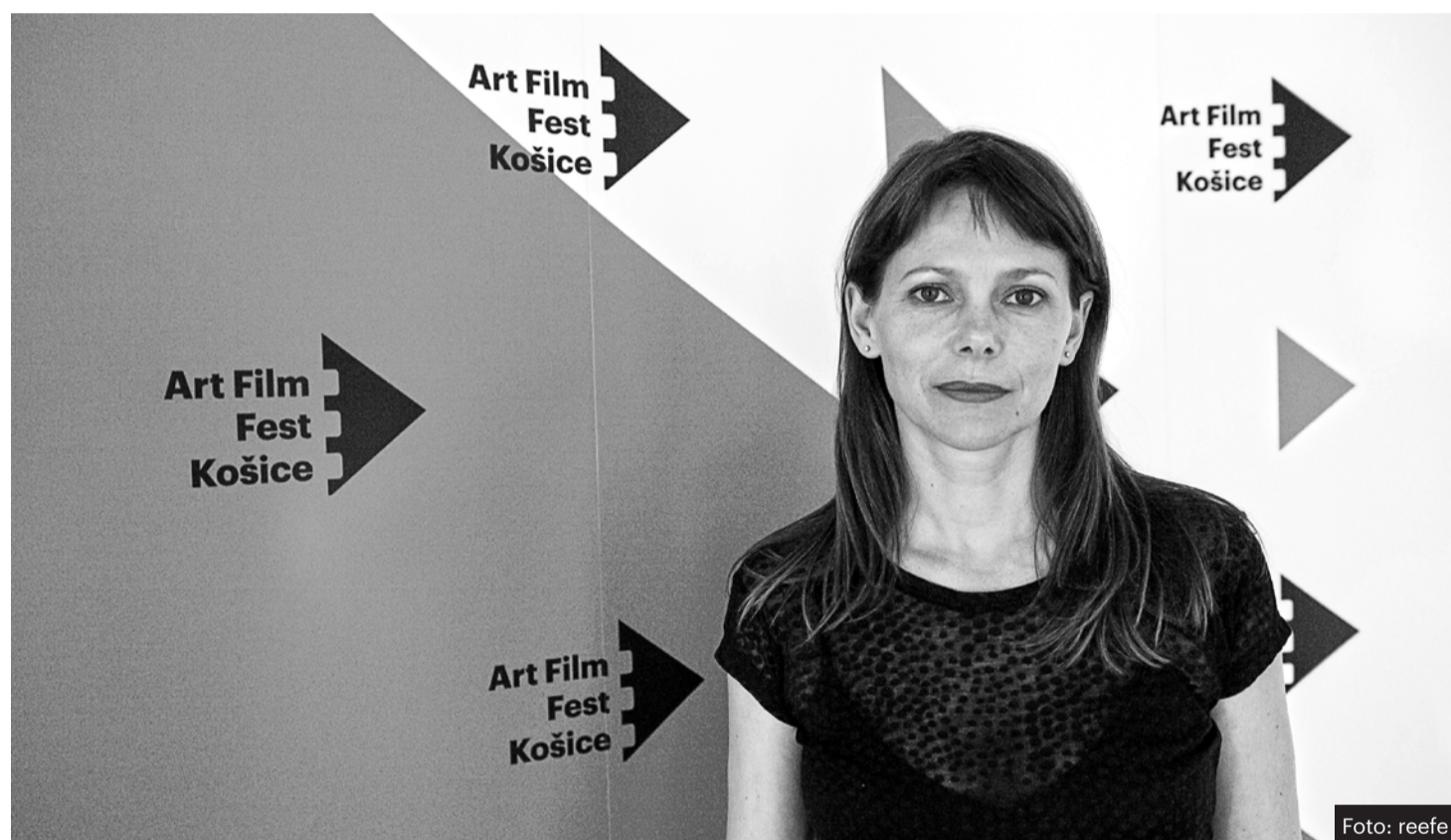

Rozhovor

Rada natáčam s debutujúcimi režisérmi

Slovenka, ktorú uznávajú aj Taliani. Herečka Barbora Bobulová predstavuje na Art Film Feste svoje dva nové filmy.

Je samotárka a vždy ju to ťahalo do sveta. Aj preto prijala výzvu a začala nový život v Ríme a stále sa jej darí zostať tak trochu v anonymite. Teda až kým Barbora Bobulová nepríde na Slovensko.

Dvadsať rokov žijete v Ríme, domov sa vraciate najmä na festivaly. Máte ich rada?

Áno aj nie. Rada si sadnem na festivale do kina, pozriem si dobrý film a keď som na Slovensku mám šancu aj stretnúť ľudí, ktorých som nevidela už 20 rokov.

A prečo ich na druhej strane neoblubujete?

Pretože stretnutie s publikom je príjemné, ale aj veľmi náročné. Herec nesie zodpovednosť za každé slovo, ktoré povie. Vytvára to napätie, keď má film obhájiť. Niekedy som aj nervózna, som predsa len herečka, na niektoré otázky neviem odpovedať, pretože film je v prvom rade dielom režiséra.

Kedy ste boli v kine inak ako herečka - ako súkromná osoba?

U nás v Ríme chodím do kina dvakrát do týždňa.

“Stretnutie s publikom je príjemné i náročné. Herec nesie zodpovednosť za každé slovo, ktoré povie.”

A ste náročný divák?

Nie, ide mi o emóciu a správam sa ako bežný človek, ktorý vidí film.

Povedali ste: u nás v Ríme, kedy sa stal vaším domovom?

Polovicu života už vlastne žijem v Taliansku. Považujem ho za domov rovnako, ako Slovensko. A presvedčilo ma asi aj to, že som sa tu mohla venovať herectvu. Že som mohla robiť to, čo mám rada a v inom prostredí. Dostala som príležitosť a zároveň ma vždy lákala ísť do sveta. A lákala ma aj anonymita.

Viacrát ste vyhlásili, že ste radšej, keď nie ste vo svetle reflektorov.

Áno, vyhovuje mi to, nevyžívam sa v tom. To je ťažšie na Slovensku, je to malá krajina. A lákala ma aj príležitosť vybudovať si nové vzťahy a priateľstvá, dalo mi to slobodu. Vždy mi vyhovovali vzťahy na diaľku.

Prečo?

Som samotár. Už od detstva. Nikdy som sa paradoxne nebála staroby a tešila som sa na nové zážitky. Celý život sa akoby oslobodujem z určitého područia. Najskôr od rodičov, potom z Bratislavy. Stále som cítila potrebu odchádzať a byť slobodná.

Asi máte radi zmenu. Ste známa tým, že obľubujete úlohy, ktoré s vami na prvý pohľad nie sú kompaktné.

Áno, mám rada zmeny, rada búram istoty. Aj v práci, aj v súkromnom živote.

Vo filme Čisté srdcia ste si zahrali mamu mladej Agnese. Veľmi silno veriacu ženu, ktorá chcela mať pod kontrolou život dcéry. Ako vám sedela táto rola?

Na začiatku som sa vyplašila - úloha bigotnej, veriacej matky, ktorá veľmi trpela a je vtiahnutá do komunity, je mi fakt na míle vzdialená. Nevedela som si predstaviť, ako sa do nej vžijem, ale bola to výzva.

Pokračovanie na str. 2

Slovenský film siaha na milión

V prvom rade oceňujem, že na Slovensku je tak veľa filmových festivalov. A aktuálne bežiaci Art Film Fest má z nich asi najzaujímavejšiu filmovú dramaturgiu, je zrozumiteľná pre ľudí, čo je veľké plus. Každý nový film je pre mňa niečo ako objav, som vďačný, že vďaka nemu môžem objavovať svet.

A je preto veľmi dobré, že organizátori sa snažia do Košíc prinášať filmy z tých najlepších svetových prehliadok, snímky, ktoré svet objavil v poslednom polroku a o ktorých sa hovorí. Včera som napríklad videl poľský film Detské ihrisko, ktorý bol uvedený na festivale v San Sebastian v minulom roku. Hovorí o krutosti medzi mladými ľuďmi, o krutosti, ktorá nemá motív, ani dôvod. Oceňujem ten film, aj tému, ktorej sa venuje, no myslím si, že festivalová nôta tak, ako je to aj v tomto filme, je veľmi, veľmi krutá. A preto mám niekedy pocit, že hoci je dôležité o tom hovoriť, súčasné festivalové filmy to až nadužívajú. Že život má predsa aj pozitívnejšie stránky - to je asi to jediné, čo mi vo všeobecnosti na festivalových filmoch vadí.

Na festivale v Cannes som však napríklad videl aj snímku, ktorú natáča miestny afgánsky filmár úplne bez peňazí, a tí ľudia to majú radi. Film teda rezonuje aj v tých najproblematičnejších a najkrízovnejších krajinách a paradoxom je, že ich filmy sú veselé, pritom my, ktorí sa máme dobre, zvykneme robiť smutné filmy.

Čo sa však týka slovenských filmov, prišlo k veľmi mimoriadnej situácii. Vznikli tri filmy, ktoré dohromady od začiatku roka prilákali cez 700-tisíc divákov, a teda je možné, že slovenský film dosiahne tento rok milión divákov. A to je úplne nový fenomén, pretože ešte pred rokom sa hovorilo, že na slovenský film nikto nechodí, že nikoho nezajímajú. Toto je však medzník, ktorý znamená, že aj slovenský film môže ľudí lákať, že je pre nich zaujímavý, a že v ňom hľadajú odpovede, ako sa stalo napríklad pri snímke Únos.

Radovan Holub
filmový publicista

Čisté srdcia zaujali aj v Cannes, hrajú sa dnes o 15:30 v Kulturparku 1 JOJ Cinema.

Snímku Po vojne si môžete pozrieť dnes v Kunsthalle o 19:00.

Paradoxné bolo aj vaše stretnutie s režisérom Robertom De Paolisom, ktorý vás vraj skôr od tejto úlohy odrádzal.

Hej, robil všetko preto, aby ma odhovril. Bol to trochu blázon, a tým si ma práve získal. Nejakým spôsobom ma takíto ľudia priťahujú.

Vo filme sa využívala ručná kamera a je v ňom cítiť silnú snahu o prvky dokumentu.

Bola to veľká improvizácia, dostali sme voľnosť. Roberto de Paolis mal celý čas silnú potrebu dopátrať sa pravdy. Preto sa snímka dostávala až na hranicu dokumentu.

Cítite rozdiel v tom, keď spolupracujete, ako v tomto prípade, s debutujúcim režisérom?

Veľa nakrúcam práve s debutantmi a robím to rada. Sú takí čistejší, odvážnejší – nemajú čo stratiť. Skúsený režisér sa bojí kritiky a musí dokazovať, že si zaslúži ocenenia a podobne.

Váš výkon oceňovali zahraniční kritici.

Písali o tom, že ide o úlohu hodnu vášho talentu.

To ma naozaj teší. Čisté srdcia aj snímka Po vojne sú dva filmy, ktoré tu na festivale zastupujem a mám radosť z toho, že to vyšlo a sú kvalitné. Nie vždy sa to podarí.

Ktorý sa podľa vás nepodaril?

Hmmm, to nemôžem povedať (smiech). V Čistých srdciach sa mi hralo dobre – bola to menšia rola, moja postava aj menej hovorí, ja sa takýchto netradičnejších úloh nebojím. Predsa len už nie som najmladšia, tá škála možností sa zužuje.

Máte pocit, že stále vládne vo filme kult mladosti?

Vo všeobecnosti majú hlavné postavy málokedy nad 50 rokov. V Taliansku je to ešte silnejšie. Tu si stále hovoria, že sú mladí až do 60-ty. Keď im povieme, že sú starí, urazia sa.

Vy ste ale hovorili, že vás baví starnutie.

Zatiaľ ma neotravuje a pravdupovediac je mi lepšie teraz, ako keď som mala

20 rokov. Nechcela by som vrátiť čas.

V jednom rozhovore ste tiež povedali, že by ste sa báli zobrať úlohu na Slovensku.

Mala by som rešpekt. Už som naozaj dlho zo Slovenska preč.

Pred jazykom alebo pred filmovou kultúrou u nás?

Aj, aj. Nevieť, ako by ma tu vnímali. Som šťastná v Ríme. Som rada, že som využila príležitosť a zobrala pred tými rokmi tú úlohu.

Vtedy ste ten rešpekt nemali? Iná krajina, iný jazyk.

Mala som 20 rokov, vtedy si človek myslí, že dokáže všetko. Vždy som rada robila veci naplno. Učila som sa texty do zbláznenia. Bola som vždy cieľavedomá. A nikdy ma nelákal bohémsky život. Nechodila som veľmi von, bola som od malička samotár, bavili ma jazyky, rada som sa ich učila. Bola som poctivka.

Poctivosťou ste to dotiahli pomerne

ďaleko. Za postavu vo filme Sväté srdce ste získali ocenenie Akadémie talianskej kinematografie David di Donatello, ktorá sa považuje za taliansku podobu Oscara. V roku 2013 ste zase dostali cenu Hercova misia v Trenčianskych Tepliciach.

Každé ocenenie je krásne, ale nemyslím si, že sú zlomom v kariére. Skôr je to naplnenie a zodpovednosť.

Takže niečo ako debutujúci a skúsený režisér?

Určite, sme ľuďom na očiach. Našťastie som nikdy nemusela pristupovať na nejaké kompromisy. Snažím sa, aby boli raz moje dcéry hrdé na svoju mamu. To je pre mňa dôležité.

A ako často sa vraciate na Slovensko?

Teraz už častejšie. Na začiatku som sa chcela čo najviac odpútať od Slovenska. Teraz mám pocit, že sa kruh uzatvára a stále radšej sa vraciam tam, kde som vyrástla. **Andrea Vrbovská Szócssová**

Výstava na festivale

Geometrický časopriestor unikátneho Ašota Haasa

Výbuch farieb, tvarov, vibrácií a línií charakterizuje nový projekt Explosion renomovaného slovenského výtvarníka Ašota Haasa, ktorú otvorili v sobotu v Galérii Alfa v Kasárňach Kulturpark. Výstavu, ktorá je súčasťou sprievodného programu Art Film Festu, otvoril samotný výtvarník s kurátorkou Zuzanou Pacákovou a generálnym manažérom festivalu Michalom Ruttkayom.

Vizualizácie zvukovej rezonancie

„Tento priestor patrí k jedným z najkrajších u nás na Slovensku. Všetky obrazy, ktoré sú tu vystavené, zrazu dostávajú vzduch. A práve odstup je pri tejto výstave dôležitý. Každý z týchto obrazov potrebuje perspektívu a hru pohybu, aby sa dotvoril. Táto Ašotova séria je letná a svieža. Nadväzujú na jeho predošlú sériu Resonance of Sound, z ktorej sú dve diela vystavené vedľa v malej galérii,“ privítala Pacáková hostí na vernisáži. Kým v predošlom projekte výtvarník vizualizoval zvukové rezonancie a zachytával svetlo v reliéfoch z optického plexiskla, v súčasnom projekte zhmotnenie zvukových vln pomocou svetla vložil na maliarske plátno pomocou precíznej airbrushovej techniky. Street artový prístup

striekania farby tak vytvoril neobyčajný kontrast s eleganciou a geometriou tvarov.

„Je to prvýkrát, čo som pracoval s klasickým, alebo možno povedať zaužívaným, spôsobom s plátnom. Zvyk-

nem pracovať skôr s kybernetikou, nejakými kinetickými, svetelnými a interaktívnymi princípmi. Teraz som sa snažil dať do konfrontácie klasickú grafiku a spontánnu maľbu s mojim princípom nazerania v rámci geometrie. Zároveň som použil kód, s ktorým som pracoval v sérii Resonance of Sound. Tento projekt mám v hlave už nejaký ten tretí rok. A keď ma vedenie K13 oslovilo, začal som istým spôsobom pracovať aj s daným priestorom galérie, ktorý je úžasný,“ povedal pre Festivalový denník Ašot Haas, ktorého tvorba sa vyznačuje minimalistickou formou, v ktorej sa ukrývajú zložitejšie rovnice. Rád sa hrá s ľudským vnímaním, ktoré vyzýva na hru s ilúziami alebo svetelnými efektmi.

Podoby cien pre festival

Tvorba Ašota Haasa je s Art Film Festom prepojená hneď dvakrát. „Keď sme vlni presťahovali festival do Košíc, tak sme sa snažili nájsť novú vizuálnu identitu a súčasťou toho bolo aj chcenie novej podoby cien. Tie nám vytvoril práve on a musím povedať, že sa nepáčia len nám, ale aj všetkým oceneným tvorcom. Je to určite niečo, čím sa vieme pýšiť,“ dodal Michal Ruttkay. **(zs)**

Takto sme tvorili

Zrážku dvoch svetov nakrúcali šesť rokov

Ronny Trocker natočil film *Pustovníci* o ľuďoch z alpských pustatín, pretože sám tak v detstve žil.

Takmer dvojhodinová snímka *Pustovníci* má dve ústredné postavy: tridsiatnika Alberta, ktorý vyrástol v odľahlej talianskej časti Álp a jeho matku, ktorá tam ešte stále žije. Napriek veku je práve Marianne tou, ktorá si uvedomuje príchod nového sveta, zatiaľ čo jej syn stále akoby žil s archaickým zmyslaním.

Problém staroby a odchádzania

„Vyrástol som v takomto prostredí. Nie je to autobiografický príbeh, ale moja mama vyrastala takto. V Alpách stále existujú takéto odľahlé a izolované farmy a ja som chcel ukázať proces toho, ako tieto miesta vymierajú a ako vyzerá prechod od toho starého sveta k novému. Chcel som ukázať ich stret,“ vysvetlil na včerajšej diskusii v košickej Kunsthalle režisér filmu Ronny Trocker.

Samotné nakrúcanie podľa jeho slov trvalo päť týždňov, ale celá výroba trvala asi šesť rokov – od prvého scenára až po dokončenie. Zaujímavosťou je, že aj v Nemecku musel byť film uvedený s nemeckými titulkami, pretože dialekt hlavných hrdinov by bol aj pre nich nezrozumiteľný. Navyše – aj hlavní predstavitelia sa ho museli naučiť, ústredná dvojica hercov totiž pochádza z Viedne. Preto na miesto natáčania museli prísť o čosi skôr, aby sa im dostal „do krvi“.

Hôrni ľudia sú uzavretejší

Apropo, miesto nakrúcania. „Našli sme ho asi rok pred prvou klapkou. Ľudia tam naozaj nemali ani toalety, museli chodiť niekam von. Počas nakrúcania sme sa museli reálne prispôbovať počasiu – keď snežilo, točili sme

scénu, v ktorej sneží. Nakrúcanie v kameňolome bolo skôr dokumentárne, nedovolili nám tam robiť hraný film, keďže pre štáb a hercov mohol byť nebezpečný. Čiže sa vo filme objavujú skutoční zamestnanci kameňolomu,“ hovorí Ronny Trocker.

Ich prítomnosť vlastne ešte dodala filmu autenticitu, rovnako ako režisérova osobná skúsenosť s ľuďmi tohto typu. „Ľudia, ktorí žijú na takýchto odľahlých miestach, sú uzavretejší. Keďže som tam vyrastal, sám som niečo také pozoroval. Sú menej schopní vyjadrovať svoje pocity. Aj keď títo ľudia neskôr už žijú v meste, v modernom svete, tak napriek tomu akoby zdedili také niečo – neschopnosť vyjadriť svoje túžby a pocity,“ približuje hlavnú myšlienku filmu Trocker.

Nemecký film z talianskych Álp s maďarskou herečkou

Film *Pustovníci* mal premiéru pred deviatimi mesiacmi v Benátkach. Bol uvedený na niekoľkých festivaloch v Nemecku, ale zatiaľ sa nedostal do bežnej distribúcie. Objaví sa v ňom aj postava maďarskej sezónnej pracovníčky, ktorú stvárnila herečka Orsi Tóth. Prečo práve Maďarka? „Nebol na to špeciálny dôvod, jednoducho som poznal túto herečku z filmov maďarského režiséra Kornéla Mundruczó, ktorého som fanúšikom,“ povedal v Kunsthalle režisér.

Mária Mlaková

Film hrajú:

20. júna, 12:30, Kulturpark 1 JOJ Cinema

Filmy očami kritikov

Oslovili sme slovenských filmových kritikov, aby pre vás zhodnotili snímky, ktoré mali možnosť na festivale vidieť. Bodovanie je od 1 (najmenej) po 5 (najviac) bodov.

	ZELENÁ MIESTNOSŤ	MŮJ KRÁL	HROCH	SIEŤ	OBOR	POP EYE	VICTORIA	UČITELKA	ÚNOS
MATEJ SOTNÍK, AKTUALITY.SK			1	5				2	2,5
ROBERTA TÓTHOVÁ, PRAVDA		3	1	4			4	2,5	2
PETER KONEČNÝ, KINEMA.SK	4		2	4	3	4	5		

Festivalový tím odporúča

Prvá letná noc s filmami

Určite si ani my, dramaturgovia kina Úsmev, nenecháme ujsť nový film ruského režiséra s mohutným portfóliom zaujímavých filmov Andreja Končalovského, **Raj**. Už dnes tento film môžete vidieť o 14.00 v Kine Slovan.

Pre všetkých pravoverných „cinefilov“ odporúčame dnes aj chuťovku **Lumiére!** Ide o precízne zreštaurované a zdigitalizované pásmo krátkych filmov zakladateľov kinematografie bratov Lumiérovcov. Filmy sú 120 rokov staré a naše kino má práve tento rok 95. výročie. Pôjde teda o komplexný zážitok tvorený kombináciou prvých pohyblivých obrazov na plátne takmer 100-ročného kina. Dnes o 15.00 sa vidíme v našom kine.

Na záver vyberáme aktuálny film francúzskeho režiséra

Francoisa Ozona – **Frantz**. Film mal svetovú premiéru v Benátkach, kde nemecká herečka Paula Beer získala Cenu Marcella Mastroianniho. Z 11 nominácií na francúzsku výrobnú filmovú cenu získal Césara za kameru.

Ak by ste však mali chuť na „odľahčenejšiu večer“, odporúčame ďalšie z polnočných predstavení v Úsmeve – dnes to bude britský film **Prestrelka**. Tieto polnočné predstavenia majú neopakovateľnú atmosféru. Skvelé sa k tomuto nočnému filmu bude hodiť aj pár vychladených drinkov v atmosfére parku pred kinom Úsmev, keďže nás čaká prvá letná noc.

Dramaturgovia kina Úsmev

Na káve s porotcom

Filmom búrame mediálny obraz o Palestínčanoch

Pre jej výrazné oči a nápadnú gestikuláciu ju neprehliadnete. Keď sa s ňou rozprávate, strhne vás svojím zanietením, najmä ak rozpráva o témach jej blízkych. Herečka a režisérka z palestínskej rodiny pochádzajúcej z Nazaretu – Samar Qupty – sa po roku vrátila do Košíc a zasadla do poroty Art Film Festu.

Minulý rok ste na festival prišli s filmom Stanica 48, ktorý vyhral hlavnú cenu. Ako vnímate ocenenia od filmových profesionálov?

Je to dobrý pocit, najmä keď vás ocenia profesionálni umelci zo svetového prostredia. Dáva mi to pocit, že náš príbeh je medzinárodný a dokáže sa dotknúť hocikoho. A i keď je aj lokálny, dá sa vnímať univerzálnie. Ocenenie je tiež povzbudením do budúcnosti, nebáť sa hovoriť svoj názor. Potvrďuje to, že sila kinematografie je veľká.

Aká bola spolupráca s režisérom Udom Alonim, hercom Tamerom Nafarom a celým „gangom“, ako vám hovoril režisér?

Naozaj to bolo ako v gangu (smiech). Pretože čo sa týka produkcie, boli sme kamaráti, alebo sme sa pri výrobe nimi rýchlo stali. Boli sme skoro ako rodina. Pracovali sme bok po boku – Palestínčania a Izraelčania, Arabi a Židia. Cítili sme, že robíme tento projekt z hĺbky našich srdiec, brali sme ho vážne a osobne. Je to iné ako všetky projekty, na ktorých som predtým robila. Už pred nakrúcaním sme spolu trávili čas. Pracovali sme na chémii medzi nami a vyšlo to tak, že sme vlastne nikdy ani oficiálne nezačali filmovanie. Nedá sa hovoriť ani o režirovaní, pretože už vtedy sme boli napojení na tú energiu.

Foto: reefe

Vo filme ste dokonca spievali, aj keď speváčkou ste dovtedy neboli.

Naozaj nie som speváčka, bolo to prvýkrát. Pamätám si, že na kastingu mi Udi povedal, že s Tamerom máme medzi sebou dobrú energiu a nech mu ešte ukážem, ako spievam. Zostala som zaskočená a chcela som sa vypariť, no potom som si uvedomila, že keď chcem hrať hudobníčku, tak musím skutočne vystupovať ako speváčka, a to napríklad aj pred tromi stovkami komparzistov. Začala som chodiť na hlasové skúšky, no nečakala som, že budem vo filme aj reálne spievať. A odvtedy vystupujeme ako kapela na koncertoch v rôznych mestách Európy.

V skladbe Ya Reit Tamar rapuje: „Mahmoud Darwish napísal, že sa staneme národom vtedy, keď básnik opíše ženské telo. Ja hovorím, že ním budeme, keď poetka opíše mužské telo“. Vaša postava Manar, ako aj film samotný, poukazujú na ženské témy. Aké reakcie ste dostávali vo svete?

Je to veľmi silná téma, hlavne preto, že film končí záberom na tvár Manar, čo je taký

oblúk od začiatku k záveru. Myslím si, že to bol aj zámer, pretože ženské témy sa netýkajú exkluzívne len arabskej spoločnosti. Týkajú sa celého sveta, aj keď v iných rozmeroch. Potvrdilo sa mi, že to bolo dôležité ukázať. Ženy mi po projekciách ďakovali, bolo to dojemné. Nezáleží totiž, akým jazykom rozprávame, či z akej krajiny pochádzame, my ženy máme niečo spoločné. A všetky tie limity, hranice medzi nami sú bezvýznamné, ide o silné spojenie. Verím, že jediná možnosť progresu v budúcnosti musí vyjsť priamo od žien. Keď otvoríme svoje oči jedna k druhej a ukážeme si solidaritu, tak máme nádej na posun. Naozaj v to verím.

Stanica 48 však otvára aj iné témy – politické, spoločenské, atď. Čo je pre vás osobne hlavnou myšlienkou filmu?

To je ťažké pomenovať. Pretože každý to vidí inak. Ale ja si myslím, že je to po prvýkrát, čo sme my Palestínčania boli ukázaní vo filme takýmto spôsobom. Zvyčajne vidíte Palestínčanov v médiách ako obeť alebo útočníkov. Keď počujete o Palestínčanoch, tak počujete len o vojne, terorizme. To je

obraz, ktorý sa médiá snažia budovať roky. Ale myslím si, že tento film sa ako prvý snaží ukázať dnešnú generáciu Palestínčanov, aj ich rodičov, ktorí ich tak vychovali, ako ľudí, ktorí chcú zmenu. Zmenu v tom, že chceme byť vo svete uznávaní ako hocikto iný inde vo svete. Máme svoje problémy, ale cieľom našich životov nie je len prežiť. Máme plné zuby toho, že musíme dokazovať, že si to zaslúžime. Chceme byť svojski bez toho, aby sme prikrášľovali realitu. Odkazom tohto filmu nie sú ani tak čiastkové témy ako feminizmus a politika, ale celkový obraz nás. To, čo nie je často vidieť v palestínskej alebo izraelskej kinematografii. Sú vykresľované veľmi stereotypne, limitovane.

Aké bolo prijatie filmu v Izraeli?

Rôzne. Dobrou správou je, že nikdy predtým sa nestalo, aby takýto film mal uvedenie v izraelských a palestínskych kinách v rovnaký čas. A myslím si, že pre Izraelčanov bolo ťažké vidieť Palestínčanov v centre príbehu. Na druhej strane to spravilo naozaj významnú stopu a spustilo veľkú vlnu, ktorá otvorila dvere pre ďalších palestínskych filmárov.

Do Košíc ste sa vrátili ako porotkyňa hlavnej súťaže.

Videla som zatiaľ len pár filmov, takže zatiaľ nepoznám všetky. Výber vnímam medzinárodne s rozličnými príbehmi, žánrami a prístupmi. Je veľmi otvorený. Keď pozeráte veľa internacionálnych filmov v takom intenzívnom slede, začnete témy, ktorými sa zaoberajú, vnímať pozornejšie a cítiť, že ľudia na celom svete sú v princípe rovnakí. Všetci hľadáme tie isté veci, síce v inom jazyku, farbách a výrazoch. Cieľ je v podstate ten istý – chceme mier, zdravie, rodinu, lásku, ale každý sa k tomu dostáva po svojej ceste. A taká kombinácia prístupov sa nevidí často, povedala by som, že len na filmových festivaloch. A tento festival je naozaj otvorený a teraz začínam chápať, prečo tu vlani bola uvedená Stanica 48. Som rada, že tu znova môžem byť.

Zuzana Sotáková

Čo musíte vidieť

Experiment, ktorý dozrieval zakopaný v zemi

Čilská snímka Král' je vizuálne aj rozprávačsky pozoruhodný film, ktorý má provokovať diváka.

Bol špión alebo blázon? Král' alebo podvodník? Meno Orélie-Antoine des Tounens je v Čile opradené malými útržkami príbehov, o ktorých nikto ani nevie, či sú pravdivé, alebo nie. A ani režisér Niles Atallah o tomto francúzskom dobrodruhovi z 19. storočia vo svojom avantgardnom filme Král' nedáva presný obraz. Ponúka však vizuálne aj rozprávačsky pozoruhodný experiment, ktorý má provokovať diváka.

Sedem rokov tvorby

V roku 1860 sa de Tounens, vyzbrojený vlastnoručne napísanou konštitúciou a novou vlajkou, na koni prebojoval cez drsnú divočinu. Zjednotil domorodcov a oni si ho zvolili za svojho vládcu – pána Araucanie a Patagónie. Alebo to bolo inak? Medzery v histórii a ohybná pamäť vystupuje v tomto filme do popredia nelineárnym rozprávaním i degradáciou obrazu a zvuku. „Môj film skúma rôzne tváre

tejto historickej postavy a nikdy nepríde k definitívnemu a jednostrannému rozhodnutiu o jeho charaktere. Publikum je pozvané objavovať historický proces, obzrieť sa do minulosti a pokúsiť sa stvoriť osobnosť. Neverím totiž, že je možné poznať, kým skutočne bol alebo čo sa vtedy stalo. Naša pamäť či archívy podliehajú procesu zmeny, rovnako, ako sa mení aj kontext, ktorý objíma historický objekt. To, čo sa kedysi stalo, je už preč a musíme to akceptovať,“ povedal počas filmového festivalu v Rotterdame Atallah, ktorému tvorba Kráľa ukrojila dlhých sedem rokov života.

Zakopaný film

Otázku, čo urobí čas s príbehom, podčiarkol nielen spôsobom rozprávania, ale aj jeho stvárnením. Využil filmové zábery z 35mm, 16mm and Super-8 kamery, ktoré jednoducho zakopal do zeme vo svojej záhrade, aby neskôr touto polorozloženou surovinou ilustroval zhoršujúce sa spomienky a kráľove divoké vízie. Atallah však nezostal len pri tom, do svojho filmu využil aj bábky, masky a stop-motion. Výsledkom je fantastická rozprávka, ktorú si každý môže interpretovať tak, ako chce.

Zuzana Sotáková

Film sa hrá:

20. júna: 18:30, Kulturpark 2

V priestoroch bývalého slávneho kina Slovan sa dnes najmä spieva a hrá divadlo Kedysi v Slovane hviezdila Angelika

Kino Slovan alias kino Capitol alias Veľká sála historickej radnice. Tak ako už tieto tri rôzne názvy naznačujú, toto miesto prežilo desiatky rokov a premietlo stovky príbehov.

Opýtajte sa niektorého zo starších Košičanov na kino Slovan – s veľkou pravdepodobnosťou sa mu automaticky spojí s jeho mladosťou. „Keď som mal tak pätnásť rokov, videl som tu Angeliku i Belmonda. Ako chudobní študenti sme si kupovali lístky za dve-tri koruny do prvého radu,“ hovorí Anton Starinský, ktorý v týchto priestoroch robí dlhé roky technika a osvetľovača. Opýtajte sa niektorého z mladších na kino Capitol – s veľkou pravdepodobnosťou si už v ňom pozrel nejaký film, šou či divadelné predstavenie. Lebo aj dosky, čo znamenajú svet, nájdete práve na tejto adrese. V súčasnosti už oficiálne pod názvom Veľká sála historickej radnice.

Naklápacia podlaha

Vo svojom „rodnom liste“ má niekdajšie kino Slovan zapísané búrlivé a umeniu naklonené 20. roky 20. storočia. Načo trochárčiť, jeho priestory vtedy pristávali priamo k budove historickej radnice. Roky dávno minulé a ich zašlú slávu v priestoroch kina cítiť dodnes, rovnako ako podpis jeho vtedajšieho projektanta Ľudovíta Oelschlägera.

Podľa publicistu Ivana Kolcúna bolo kino Slovan od roku 1927 so svojimi 734 miestami najväčšou krytou sálou. Koncom tohto tisícročia, konkrétne v rokoch 1997–1999, kino prešlo veľkou rekonštrukciou. Za zmienku stojí napríklad zaujímavý fakt, že podlaha sa dá podľa potreby naklopiť a potom zasa vyrovnať. Ducha starých čias tu však cítiť stále. Nielen v drevených sedadlách či ťažkých zamatových závesoch.

Históriu cítiť na každom kroku

Táto sála nezaprie prominentného suseda, historickú radnicu, kde košický primátor dodnes víta oficiálne návštevy a delegácie. A tak sa aj v priestoroch historickej sály radnice dajú nájsť na stenách fresky a rôzne obrazy. Vo vchode pri vitríne dokonca visia aj čierne-biele fotky interiéru, pred desiatkami rokov známeho ako kino Slovan.

Dnes už sa podľa slov správkyne objektu Gabriely Zezulkovej v historickej sále premietajú filmy len počas festivalov, tak ako je to aktuálne aj tieto dni počas Art Film Festu. Zvyšok času slúži ako miesto pre koncerty, divadelné predstavenia a iné kultúrne akcie. Zneli tu už tóny hudby Anety Langerovej, Simy Martausovej, Kollárovcov i Kandráčovcov. Jednou z najvýznamnejších akcií počas roka je podľa Zezulkovej udeľovanie Cien mesta Košice. Koná sa tu tiež slávnostný vianočný i novoročný koncert, takže duch starého kina Slovan sa na nedostatok pozornosti nemôže sťažovať.

Niekedy sa v týchto priestoroch podľa Starinského vystriedajú aj tri či štyri akcie denne a prejde nimi i dvetisíc ľudí. Časy sa menia, mení sa aj účel a využitie budov, ale niektoré z nich si svojho genia loci zachovávajú aj naprieč desaťročiami. To je aj prípad kina Slovan, ktoré je dnes už Veľkou sálou historickej radnice, no v mysliach Košičanov ešte nadhlo ostane predovšetkým... Slovanom.

Mária Mlaková

Z festivalovej histórie: rok 2006

Andrzej Wajdu cena dojala. No nikdy si ich neodkladal

„Vždy ma dojímajú ocenenia, ktoré dostanem od ľudí, ktorí poznajú moje filmy. A od ľudí, v ktorých životoch moje filmy zohrávajú určitú úlohu. A toto ocenenie je jedno z takých,“ povedal filmový a divadelný režisér Andrzej Wajda pri preberaní ceny Zlatá kamera na festivale v roku 2006. Vtedy 80-ročný poľský filmár zomrel na jeseň minulého roka.

Ak si myslíte, že si ceny doma vystavoval, budete prekvapení. „Doma žiadne nedržím,“ prezradil vtedy oscarový režisér. „Mám dve miesta, kde sú moje ocenenia uložené. Prvým je Jagellonská univerzita v Krakove a jej múzeum. Tam mám aj sošku Oscara. A prečo? Pretože tam je aj ozajstný glóbus Kopernika. Je to jednoducho správne miesto,“ povedal. Druhú časť sošiek má zase v meste Wroclaw. Tam totiž nakrúcal svoj známy a úspešný film Popol a diamant, za ktorý získal medzinárodné ocenenie v podobe Striebornej palmy v Cannes. „To miesto v mojom živote zohralo dôležitú úlohu,“ dodal Wajda, ktorého vraj pozná každý Poliak.

Jeho najlepšie snímky z 50-tych rokov boli venované tragickým osudom ľudí v období fašizmu alebo na rozhraní vojny a mieru. Potom sa venoval sa aj súčasným témam. Na konte má filmy ako Popoly, Svadba, Zasľúbená krajina, Nezvaní hostia, spomínaný Popol a diamant či Kanály, za ktoré získal Palmy na prestížnom filmovom festivale v Cannes, ale aj desiatky iných ocenení – medzi nimi dostal aj čestného Oscara za celoživotné dielo, ktoré dostal ako vôbec prvý umelec zo strednej Európy. Venoval sa aj dokumentom, televíznej tvorbe, scenáristike a jeho poslednými dvomi snímkami boli Walesa, Človek z nádeje a Odrazy.

Cenu Zlatá kamera si okrem Wajdu z festivalu odniesol v tom roku aj slovenský filmár Dušan Hanák a 14. ročník MFF Art Film Fest oficiálne ukončil taliansky herec Franco Nero, ktorý sa v roku 1995 stal prvým držiteľom ceny Hercova misia na tomto festivale.

(luc)

Festival už (možno) správne odbočil

Režisér Peter Hledík festival spoluzakladal, minulý rok sa však od neho odčlenil a teraz sa bol pozrieť, ako sa mu dari.

Pred 25 rokmi ste festival Art Film Fest, ktorý je dnes v Košiciach, spoluzakladali, ako si spomínate na to, keď to celé vznikalo?

Najprv to bolo iba odhodlanie, ktoré snáď vzniklo v rozhovore s Božidarou Turzonovovou na karlovarskom festivale v roku 1992. Vtedy sme si povedali, že tie filmy tam nestoja za veľa a urobíme si vlastný festival. Ale predovšetkým sa mi dnes vybaví nadšenie tých, ktorých sme oslovili a ktorí uverili myšlienke medzinárodného filmového festivalu a od prvého ročníka nám pomáhali. Maliar, grafik, ilustrátor Albin Brunovský, spisovateľ Juraj Spitzer, operný spevák svetového mena Sergej Kopčák, Paul Twaroch, intendant Landesstudio Niederosterreich ORF z Viedne. V organizačnom štábe boli Martin Ciel, Štefan Vraštiak, Rudolf Urc, Vlado Štric, nezabudnuteľný Martin Hollý a legenda dokumentárneho filmu Martin Slivka.

Čo bolo na začiatkoch najťažšie?

Vôbec sme si neprípúšťali ťažkosti a problémy, myslím, že to bola veľká odvaha rozbehnúť medzinárodný projekt s minimom skúseností a relatívne s veľmi malým organizačným štábom. Najzaujímavejšie bolo to, ako sa nám podarilo získať si dôveru veľkých tvorcov. Na prvý festival prijal pozvanie Peter Greenaway, Martin Ciel v rímskom jazzovom klube Alexanderplatz presvedčil Franca Nera, aby si prišiel ako prvý prevziať cenu Hercova misia. Mali sme víziu, nadšenie a nepoznali sme slovo nedá sa.

Za prvé roky sa vám podarilo naozaj na festival priniesť a oceniť mnohé zaujímavé osobnosti – na koho príchod ste boli najviac pyšný?

Z tých mnohých mien azda dvaja severskí herci Liv Ullmann a Erland Josephson a dvojica skvelých herečiek Catherine Deneuve a Sophia Loren. Bolo ich veľa...

Minulý rok ste sa od festivalu odčlenili a pokračovali sám v tradícii v Trenčianskych Tepliciach – bolo to iné ako pred rokmi?

Bola to snaha nájsť inú podobu a obsah komorného festivalu viac zameraného na alternatívnu kinematografiu, mladých tvorcov, na iné umelecké žánre. Súčasne aj snaha vytvoriť v Tepliciach akýsi kultúrny azyl pre výtvarníkov, sochárov, hudobníkov, spevákov, hercov, spisovateľov, scenáristov, jednoducho priestor pre kreativitu, priestor pre tvorbu v prostredí kúpeľného parku a mesta. To bolo v minulom roku. Tento rok už na festivale nepracujem, moja vízia bola trochu iná ako sú predstavy dnešných organizátorov.

Čo hovoríte dnes na smerovanie Art Film Festu?

Myslím si, že je na križovatke, možno už správne odbočil, ale hľadal by som špecifickejšiu vlastnú cestu. Myslím si, že umelecké vedenie festivalu má dostatok skúseností a pôjde za svojou víziou európskeho festivalu s originálnym vyhranením.

A ako sa vám páčilo teraz v novom pôsobisku?

Sotva som si stihol pozrieť všetky miesta, kde sa festival odohráva. Celý areál, či už Tabacký, ale hlavne Kulturparku, je ideálnym priestorom pre filmový festival. Jednoznačne musím povedať, že to, čo sa mi páčilo najviac, bola profesionalita celého festivalového štábu. Mnohých z nich poznám, sú stále lepší. (luc)

Program na dnes

Art Film
Fest
Košice **25**

AMFITEÁTER NOVÝ ČAS

- 21.30 IMT Smile a Lúčnica: Made in Slovakia | IMT Smile and Lucnica: Made in Slovakia (2016, 110 min., doc.) {SV/x/x} Palo Janík

KINO SLOVAN RTVS CINEMA

- 11.30 Vážený občan | The Distinguished Citizen (2016, 117 min., fic.) {OV/sk + en/x} Mariano Cohn, Gastón Duprat
- 14.00 Raj | Paradise (2016, 131 min., fic.) {OV/en/sk} Andrei Konchalovsky
- 16.30 Sunset Boulevard | Sunset Boulevard (1950, 115 min., fic.) {EV/sk/x} Billy Wilder
- 19.00 Rukojemník | Hostage (2014, 102 min., fic.) {SV/en/x} Juraj Nvota
- 22.00 Frantz | Frantz (2016, 113 min., fic.) {OV/en/sk} François Ozon

KINO TABAČKA

- 18.00 Pretty Dyana | Pretty Dyana (2003, 45 min., doc.) {OV/en/sk} Boris Mitić

KINO ÚSMEV VSE CINEMA

- 12.30 Fantastická žena | A Fantastic Woman (2017, 104 min., fic.) {OV/x/sk} Sebastián Lelio
- 15.00 Lumière! | Lumière! (1895 - 2016, 90 min., doc.) {SV/x/x} Thierry Frémaux
- 18.00 Moja sestra | Sister of Mine (2017, 94 min., fic.) {OV/en/sk} Pedro Aguilera
- 21.00 Vendeta | Vendetta (2011, 90 min., fic.) {SV/x/x} Miroslav Ondruš
- 23.30 Prestrelka | Free Fire (2016, 90 min., fic.) {EV/x/sk} Ben Wheatley

KINOVOZEŇ R 602 ČINGOV z KE do BA, odchod vlaku 6:08

- 08.00 Ostrov lásky | Love Island (2014, 86 min., fic.) {OV/sk/x} Jasmila Žbanić
- 09.45 Mia madre | My Mother (2015, 106 min., fic.) {OV/sk/x} Nanni Moretti

KINOVOZEŇ R 609 SPIŠAN z BA do KE, odchod vlaku 13:55

- 14.30 O kuratách a ľuďoch | Men & Chicken (2015, 104 min., fic.) {OV/sk/x} Anders Thomas Jensen
- 17.30 Holub sedel na konári a premýšľal o živote | A Pigeon Sat on a Branch Reflecting on Existence (2014, 101 min., fic.) {OV/sk/x} Roy Andersson

KULTURPARK 1 JOJ CINEMA

- 10.00 Robi, Tobi a ich úžasné vznášadlo | Robbi & Toby's Fantastic Voyager (2016, 106 min., fic.) {ΩSk/en} Wolfgang Groos
- 12.30 Pustovníci | The Eremites (2016, 110 min., fic.) {OV/en/sk} Ronny Trocker
- 15.30 Čisté srdcia | Pure Hearts (2017, 114 min., fic.) {OV/en/sk} Roberto De Paolis
- 18.00 Donald kričal | Donald Cried (2016, 85 min., fic.) {EV/x/sk} Kris Avedisian
- 21.00 Jazero Bodom | Lake Bodom (2016, 90 min., fic.) {OV/en/sk} Taneli Mustonen

KULTURPARK 2

- 13.00 Súťaž krátkych filmov III | Competition of Short Films III (2015 - 2016, 94 min., fic.) {OV/en/sk}
- 16.00 Súťaž krátkych filmov IV | Competition of Short Films IV (2016 - 2017, 92 min., fic.) {OV/en/sk}

- 18.30 Kráľ | King (2017, 90 min., fic.) {OV/en/sk} Niles Atallah
- 21.30 Skroť si vietor | Duckweed (2017, 102 min., fic.) {OV/en/sk} Han Han

KUNSTHALLE URÁNIA

- 11.00 Rebel v žite | Rebel in the Rye (2017, 106 min., fic.) {EV/x/sk} Danny Strong
- 13.30 Columbus | Columbus (2017, 104 min., fic.) {EV/x/sk} Kogonada
- 16.30 Incident v hoteli Nile Hilton | The Nile Hilton Incident (2017, 109 min., fic.) {OV/en/sk} Tarik Saleh
- 19.00 Po vojne | After the War (2017, 92 min., fic.) {OV/en/sk} Annarita Zambrano
- 22.00 Vlak do Pusanu | Train To Busan (2016, 118 min., fic.) {OV/en/sk} Yeon Sang-ho

SPRIEVODNÉ PODUJATIA

- 10:00 TV RIK pre deti, Kulturpark, Foxtrot, 360 min.
- 10:30 Diskusia filmových profesionálov: Divácky film na Slovensku / Prekročí slovenský film v roku 2017 magické číslo 1 000 000 divákov?, Kulturpark 2, 120 min.
- 18:00 Odovzdávanie ceny Hercova misia: Ondřej Vetchý, Dolná brána, Hlavná ulica, 30 min
- 20:00 Sedem (nahrúvanie humoristickej relácie Tv Joj), Tabačka Kulturfabrik-multifunkčná sála, 90 min.

ZMENA V PROGRAME:

Masterclass režiséra Juraja Jakubiska sa presúva z 23. júna, 10.30 na 22. júna, 9.30. Miesto zostáva – Kulturpark 2.

Kam v Košiciach: Mestská krytá plaváreň, Mestská plaváreň Letné kúpalisko, Červená hviezda Schladte sa! Zaplávať si môžete vonku i pod strechou

Ak máte chuť si vo voľnom čase medzi jednotlivými premietaniami zašportovať, tak práve tento festivalový týždeň využite. A na schladenie je ideálnou voľbou plávanie. **V Mestskej krytej plavárni** (niekedy uvádzaná tiež ako Dragon Aréna) na ulici Protifašistických bojovníkov 4 nájdete plavecký bazén spojený z 50- a 25-metrového bazéna, takže priestoru je naozaj dosť. Bazény síce čaká väčšia rekonštrukcia a budú počas leta zatvorené, ale do 30. júna sa ešte stihnete okúpať. Za vstup na 90 minút zaplatíte dve eurá. Hneď vedľa tohto areálu sa nachádza Beach Club. Ide o vonkajší areál s malým detským bazénom. Dospelí, ktorým voda až tak nechýba, sa tu môžu sľniť a relaxovať, prípadne si dať niečo pod zub v reštaurácii s barom. Deti sa zatiaľ vybláznia v malom bazéniku.

Ale keďže sa nám začiatkom týždňa umúdrilo počasie, možno vám príde vhod aj tip na **Mestskú plaváreň s letným kú-**

paliskom na Rumanovej ulici. Nachádza sa hneď vedľa Kunsthallo, takže si k Cinepassu pribalíte aj plavky a len pár krokov od premietacej miestnosti môžete skočiť do bazéna. Konkrétne do 50-metrového plaveckého, prípadne neplaveckého. A myslieť tu aj na najmenších. Súčasťou tohto vonkajšieho areálu sú aj bufety a rôzne občerstvenie. Dospelí zaplatia za celodenný vstup 4,50 eura.

Tradiíciami a mnohými príbehmi Košičanov je opradené aj **kúpalisko Červená hviezda** na Staničnom námestí. To bolo súčasťou ich životov desaťročia dozadu. Minulý rok sa dočkalo veľkej rekonštrukcie a bolo znovu slávnostne otvorené. Nájdete v ňom jeden vodnopólový bazén, plavecký, detský i bazén pre neplavcov. Dospelý návštevník tu za celodenný lístok zaplatí päť eur. Leto je tu, prečo si teda nedopriať po kultúrnych zážitkoch aj trochu športového vyžitia? **(mam)**

Interview

Challenging images of Palestinians through film

With her striking eyes and expressive body language, she stands out from the crowd. When she speaks to you, her enthusiasm sweeps you away, especially when discussing topics dear to her. Palestinian actress and director Samar Quity of Nazareth is back in Košice for the second year in a row to join the festival jury and help select the best film in Art Film Fest's international competition.

You came to AFF last year, when your film Junction 48 won the grand prize. How does it feel to know a picture you starred in was valued by film professionals?

It's a really good feeling to be appreciated artistically by professionals. Especially when they're international filmmakers, because it makes me feel like our story is very international and can touch anyone. It encourages you to make your voice heard in the future. It proves the power of cinema.

What was it like to work with Udi Aloni, Tamer Nafar and the "gang", as Aloni called you at the Berlinale?

It really was like a gang [laughs], because we were all friends, the whole production, or we got to know each other and became friends. We were like a family. Everyone worked together – Palestinians and Israelis, Arabs and Jews. We felt like we were doing this project out of the bottoms of our hearts and taking it very seriously and personally. It was different from all the projects I'd done before, because we were together all the time for two or three months before the shooting started, to work on our chemistry for the film. When we started shooting, there were almost no directing instructions, because we already knew we had the right energy; we were just ready.

Foto: reefe

In the song "Ya Reit" (If Only), Tamer raps: "Mahmoud Darwish wrote that we will become a nation when a poet describes a female body. I say we'll become a nation when a female poet describes a male body." The film and your character Manar draw attention to women's issues. How did the audiences around the globe react to that?

It's a very important subject that we bring up in this film. This was on purpose, I'm guessing, because women's issues aren't something exclusive to Arab society – it's all over the world. This was clear at the screenings; women from all over the world came to me and said "Thank you for bringing such an important message to the screen." It was really touching, because you feel that no matter what language you speak or where you're from, we women have something in common. I believe that the only chance for future progress starts with women. When we open our eyes to each other and show solidarity, that's where the solution can come from.

Junction 48 addresses other topics as well – politics, society, etc. Which

of the film's messages resonates with you most strongly?

It's hard to say, because each person perceives it differently. But I think it's the first time we Palestinians have been shown in the cinema in this way. Usually when you see Palestinians, you see them as victims or attackers. That's the image the media have been trying to build for years. But I think this film, for the first time, shows a new generation of Palestinians, as well as the generation before. The people who raised the new generation also want change. By change, I mean we want to be recognized as people just like any others around the world – we have our various struggles, but we do not only aim to survive – we want more than that. And we're so sick of proving why we deserve that. We want to be ourselves without having to make reality look better. So I think the message is more than the small political/feminist stories; it's our entire image of ourselves. You don't usually see that in Israeli or Palestinian cinema.

You've returned to the festival this year as a juror for the main competition. What do you think of the selection of films?

I've watched five of them – that's only about half – but I feel like the films that have been chosen are very international, and there's a variety of different stories, genres and approaches. When you watch so many international films in a row over a short time, you start to recognize things, how people all over the world are the same. We seek the same things, just in different languages and colours and with different ways of being expressed. The goal is pretty much the same – we all want peace, health, and everything else, but each society has its own way of reaching that goal. This combination of approaches doesn't happen often; it only happens at open-minded film festivals. And this festival really is open-minded; now I better understand why Junction 48 was here last year. I'm honoured to be here again this year.

Zuzana Sotáková

A million within reach for Slovak cinema

First of all, I appreciate the fact that Slovakia has so many film festivals. And Art Film Fest, currently in progress, may well have the most interesting programming of them all, but it's also something people can understand, which is a big plus.

And so it's a very good thing that AFF's organizers do their best to bring Košice films from the world's best festivals, global discoveries from the last six months, titles that are being talked about. Yesterday, for example, I saw the Polish film Playground, which was screened at San Sebastián last year. It speaks of cruelty among young people, cruelty without motive or cause. I appreciate the film, as well as its subject, but with this film and others, I think the festival is mining a very, very cruel vein. While it's important to talk about cruelty, I sometimes get the feeling that today's festivals are overdoing it. After all, life has its positive sides, too – but this is probably the only thing that generally bothers me about festival films.

But cinema resonates in the most problematic and crisis-ridden countries, and the paradox is that their films are joyous, while we, who are better off, tend to make sad films.

As far as Slovak films are concerned, though, we have an exceptional situation on our hands. Three films released this year have attracted over 700 thousand viewers, meaning that Slovak cinema may reach a million viewers by the year's end. And this is a brand-new phenomenon, since as recently as a year ago, people were saying that nobody would come to see a Slovak film. This is a sign that Slovak cinema can indeed attract people.

Radovan Holub
film journalist

Must-sees

A film that matured underground

The Chilean film King is a visually and narratively innovative, provocative experiment.

Was he a spy or a madman? A king or a conman? In Chile, the name Orélie-Antoine de Tounens is surrounded by fragments of unverifiable stories. Even director Niles Atallah, in his avant-garde film King, paints a rather hazy picture of the 19th-century adventurer. Nevertheless, the film is a visually and narratively innovative, provocative experiment.

Seven years in the making

In 1860, with a handwritten charter and a new flag in hand, de Tounens made his way through the rugged South American wilderness. He united the natives, and they in turn named him their ruler – Lord of Araucanía and Patagonia. Or did they? Gaps in the historical record and malleable

memories take the fore in the film's non-linear narration, even going so far as to employ degraded images and sounds. According to the director, he intended to examine various sides of the historical figure without coming to any definitive, one-sided conclusions about his character. The audience is invited to explore the historical process, look back into the past and attempt to reconstruct the man. At the same time, Atallah does not believe it is possible to determine who he truly was or what happened, as our memories, even the historical record itself, are subject to change, as is the historical context. What

Screening time:
20 June, 6:30 pm, Kulturpark 2

happened in the past is gone, he says, and we simply have to accept that. Atallah should know, having dedicated seven years of his own life to making King.

Literally underground

The question of time's effect on narrative is posed not only by the way the story is told, but how it is depicted. After shooting the 35mm, 16mm and Super-8 footage, Atallah buried it in his garden, using the exhumed, half-decomposed film to illustrate the failure of memory and the "king's" wild visions. But he didn't stop there, adding puppets, masks and stop-motion to the mix. The result is an imaginative work of half-fantasy which can be interpreted in any number of ways. **(zs)**

Sprievodné podujatie Odveci_FM. Foto: Marek Vavruš

Festivalové menu obsahuje aj premietania pre deti. Foto: Liliana Nemečková

Zaplnené hľadisko v Tabačke Kulturfabrik. Foto: Marek Vavruš

Filmoví nadšenci v rozhovore. Foto: reefe

Porotkyňa Alexandra Borbély sa teší veľkej obľube. Foto: Marek Vavruš

Cez víkend mal festival veľmi dobrú návštevnosť. Foto: reefe

ORGANIZÁTORI: ART FILM FEST s.r.o. FORZA

FESTIVAL SA KONÁ POD ZÁŠTITOU PREDSEDU VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY ROBERTA FICA A MINISTRA KULTÚRY MÁREKA MAĐARIČA.

FESTIVAL FINANČNE PODPORIL: wjf AUDIO VIZUÁLNY FOND

GENERÁLNY REKLAMNÝ PARTNER: Slovenská elektrotechnická spoločnosť za SR - SETS

OFICIÁLNE AUTÁ FESTIVALU: HYUNDAI

OFICIÁLNY FESTIVALOVÝ HOTEL: hotel asmin

LOGISTICKÝ PARTNER FESTIVALU: DHL

OFICIÁLNY FESTIVALOVÝ PREPRAVCA: CZECH AIRLINES

SPOLUORGANIZÁTORI: KOŠICE

HLAVNÍ PARTNERI: TIPPOS, TRANSPETROL, SLOVENSKÁ POŠTA

REKLAMNÍ PARTNERI: TABAČKA KULTURFABRIK, SEDA, KERAMON, OMNIA

OFICIÁLNI DODÁVATELIA: ZEBRA, tuli, NOV, LYVINA

HLAVNÍ MEDIÁLNI PARTNERI: TV JOJ, JOD CINEMA, KINO SABA, CAS, aktualty.sk, RÁDIO SLOVENSKO, RÁDIO REGINA, RÁDIO FM, RÁDIO KOŠICE

MEDIÁLNI PARTNERI: FILM EUROPE, SME, Korzár, Pravda, kam po mesta, WebNoviny, RÁDIO X, FE, refresh, home media, big media, cudes CREATIVE

PARTNERI: CARPANO, ESTERLE, KOSERVIS, neobcp, GOSH